

๑
"ครูครับ" ไม่ว่าวิเศษคุณครูจะไม่อยู่แห่งหนใดก็ตาม
ที่ต่อสิ่งหนึ่งจากสิ่งหนึ่ง ซึ่งยืนยันความจริงว่า
ครูไม่ได้หนีหนีจากงาน"อย่างก็มีบางคนมองเห็น

เมื่อประมาณช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๐ วันหนึ่งฉันอ่านพบบทความวิจารณ์
ในหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งว่า ส. ธรรมยศ ซึ่งเคยเป็นนักประพันธ์
ชื่อดังที่มีบทบาทการต่อสู้แห่งยุคอย่างสำคัญผู้นั้น มีหนังสือที่แต่ง
นวนิยายเรื่อง

มันทำให้ฉันต้องหวนกลับไปคิดถึงเรื่องราวเก่า ๆ ย้อนหลัง
ไปประมาณ ๕๐ กว่าปี ซึ่งช่วงนั้นตนยังเรียนหนังสืออยู่ชั้นมัธยม
ปีที่ ๗ ในชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษมีครูคนหนึ่ง และคนนั้นก็ชื่อ
"ครูแสน ธรรมยศ"

ครูแสน ธรรมยศ เป็นครูที่มาสอนพิเศษเฉพาะวิชา แม้ฉัน
จะเรียนอยู่ในชั้นนี้ แต่จากความรู้สึกที่ในใจคิดว่า ครูท่านนี้คงไม่รู้
สึกดีนัก เนื่องจากหนักเรียนมีมาก นอกจากนั้นท่านมาสอนเสร็จแล้ว
ก็กลับ

ท่านได้มอบให้นักเรียนในชั้นไปท่องโคลงภาษาอังกฤษบท
หนึ่ง ช่วงนั้นฉันรู้สึกว่ามันท่องไม่ได้ อีกทั้งยังรู้สึกว่า ใจก็เฉย
ท่องด้วย พอถึงเวลาครูมาสอนอีกครั้งหนึ่ง จึงให้นักเรียน
ออกมาเขียนพูดที่ละคน

ฉันออกไปเขียนพูดกล่าว ๆ กลั้น ๆ จนกระทั่งนึกว่าแย่เสีย
แล้ว! แต่ครูก็ไม่ว่าอะไร คงปล่อยให้ผ่านไปได้ ตลึกล ๆ กับ
ว่าไม่ต้องเกรงใจโทษนักเรียนคนไหน

ตกนั้นมาไม่มากนัก เห็นก็ตัดสินใจลาออกจากโรงเรียน
นั้น ตบกลับไม่เรียนชั้นมัธยม ๖ ในม. ที่โรงเรียนซึ่งเล็ก
กว่าโรงเรียนเดิมมาก แต่มองยังมีโรงเรียนราษฎรที่รัฐบาล
ยังไม่รับรองวิทยฐานะด้วย แต่ก็คงสงสัยว่าทำไมเหตุผลอะไร
ขอได้โปรดหาอ่านจากข้อเขียนเกี่ยวกับ ประชานิเวศน์ชีวิต ซึ่ง
มีอยู่ในที่ต่าง ๆ

เราตกกันมา ๕๐ ปีเต็ม ๆ พอมาทบทวนว่า "ครูแสนทาบด้วย
คนนอกทาบข้างถนน" ทำให้ฉันต้องจับปากกามาเขียนถึงครูท่าน,
นี่ ฉันยืนยันความจริงว่า "ครูคนนี้ได้สอนทาบข้างถนนอย่างมี
ทางคนรู้ลึกแน่" อย่างนี้บอกก็มีฉันซึ่งเมื่อก่อนฉันมอง ซึ่งนึก
ถึงครูอย่างลึกซึ้ง

ฉันยังจำได้ว่า วันหนึ่งท่านเรียกฉันด้วยคำพูด "ฉันนึก
ถึงโคลงภาษาอังกฤษบทหนึ่ง บทที่ครูแสนนี่ท่อง แต่ท่องไม่ได้
เพราะไม่สนใจ มาถึงช่วงนี้ ๕๐ ปีแล้ว โคลงบทนั้นมันปรากฏ
ออกมาจากหัวใจฉัน อย่างเมื่อนormal จึงมีคำคมฝาก
ไว้ให้ฉันรู้แน่แล้วถ้าไม่ลืมนึกถึงความจริงว่า มันไปอยู่
ที่ไหน?

MAN OF SPIRIT MAN OF WILL
MAN OF MUSCLE BRAIN AND POWER
FIT TO COPE WITH EVERY THING
THIS'S A WANT OF EVERY WHERE

NOT A WASHES WORD OF I CAN'T
BUT A NOBLE ONE I WILL TRY
DO WHAT EVER YOU WANT TO DO
THIS'S A TRUE AN EARNEST YIELD

ฉันคงไม่อาจแปลออกมาเป็นภาษาไทยได้ตามที่คิด เพราะรากฐาน
จริง ๆ ของตนก็ไม่ใช่ฝรั่ง แม้สิ่งซึ่งอาจหาญไปนอกออกมาเป็นภาษา
อังกฤษ ก็อาจผิดบ้างถูกบ้าง จึงขออนุญาต ขอความเข้าใจออก
มาจากหัวใจ คำว่า: ดีกว่า ดังนั้นหากผิดไม่บ้าง ก็คงต้องขออภัย
ผู้รู้ไว้คนใดคนหนึ่ง

บุรุษแห่งอุดมการณ์ บุรุษแห่งพลังจิต
บุรุษแห่งสุขภาพ แกะสลักมีปัญญา
มีความพร้อมเสมอ ที่จะทำงานได้ทุกอย่าง
นี่คือบุคคลที่สังคมพึงปรารถนา

ทำไมถึงทรูตว่า 'ตนทำไม่ได้'
แต่จะพูดอย่างสมัครใจว่า 'ฉันจะพยายามทำอย่างดีที่สุด'
ฉันจะทำทุกอย่างที่ตนรักจะทำ
นี่คือวิถีทางซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้คุณค่าชีวิตโดยแท้

เท่าที่เวลาผ่านไปนั้นมาแล้ว ๕๐ ปี ฉันไม่เคยมีใครมาพบใคร
และน ธรรมผลสักเลย แต่หลังจากได้ทราบข่าว ครูท่านนี้ตาย
แล้ว แต่ยังมีคนวิจารณ์ว่า ท่านตายในสภาพคล้าย "ตนนอน
ตายข้างถนนด้วย" มันทำในภาพในอดีต นานกลับมากอีก
ครั้งหนึ่ง

ครูครับ ขณะนั้นผมเฝ้ากราบลงที่ดวงวิญญาณของคุณ
อย่างมีความสุข เพราะสิ่งซึ่งตนได้มองมันทำให้มีชีวิตรอด
แม้ว่าช่องนั้นดูแล้วแล้ว เห็นตนไม่สนใจสิ่งทีครูสอนเลย มันปรากฏ
เป็นความจริง ตรงกับที่ครูสอนไว้ทั้งหมด

ฉันขออนุญาต ถอดหัวใจ ซึ่งตนเชื่อว่า "สิ่งถึงครูได้" ออก
มาพูดสักไว้แต่ฉันรู้แน่ว่า "ครูไม่ได้สอนตนตายข้างถนนนี้"
หากนอนตายอย่าง สมัครใจแล้วของผู้เป็นครูโดยแท้แล้ว

อย่างนั้นก็มีศิษย์คนนี้ และเชื่อว่า ยังมีอีกหลายคน แม้
ฉันรู้แน่ว่าซึ่งไม่มีใครมาสัมผัสกับครูเมื่อสักวันมาเลย ใน
การเคารพดวงวิญญาณของคุณ ซึ่งเชื่อว่ายังมีต่อมา โดยที่
อยู่กับศิษย์ ซึ่งเป็นคนไหนก็ได้ทั้งนั้น และฉันเชื่อว่า "ตนจะ
กราบลงตรงนั้นได้ทุกโอกาส"

ขอให้ท่านจงไปสู่ สวรรค์ด้วยเถิด ส่วนผู้ที่รับไว้ได้จริง
ฉันขออวยพรไว้ในรักภาวักอย่างดีที่สุด จากกรรมที่รับไว้
แล้วเธอก็ควรจะได้รับคุณค่า ดังเช่นที่ครูเคยสอนไว้แล้ว.

วิมล นาคะ
๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒